

Notat

Bilag 3. Faglig forklaring på de forskellige magtanvendelser 2021

26. oktober 2022

Sagsnummer
2022-0266862

Dokumentnummer
2022-0266862-9

Borgercenter Handicap bo- og dagtilbud på børneområdet

Sammenholdt med 2020 er der sket et fald svarende til ca. en tredjedel af det samlede antal magtanvendelser i Center for Børn med Handicap (CBH).

Den største udvikling ses på Nærumgård, som står for det største fald i antallet af magtanvendelser. I Svanehuset ses tillige et fald, mens Baunegård og Elmehuset repræsenterer mindre stigninger.

Kendskabet til det enkelte barn/unge spiller ofte en stor rolle, hvorfor der ofte ses en nedgang i antallet af magtanvendelser jo længere tid et barn/ung har boet på institutionen, idet der udvikles en relation mellem barn/ung og medarbejdere, der gør det muligt at undgå situationer, der fører til magtanvendelse. Derudover tilegner medarbejderne sig løbende flere redskaber til at forstå de enkelte børn/unges signaler.

I Center for Børn med Handicap er det vanskeligt helt at eliminere forekomsten af udadreagerende adfærd hos barnet og den unge, der kan føre til nødvendigheden af at foretage en magtanvendelse. Der arbejdes i stedet målrettet på at nedbringe forekomsten mest muligt, men i en erkendelse af, at målgruppen kan have mange udtryksformer i pressede situationer.

En del af årsagen til faldet i magtanvendelser kan også tilskrives fraflytningen af en specifik ung fra Nærumgård. Vedkommende er kommet i et voksentilbud udenfor Københavns Kommune.

Center for Børn med Handicap har uddannet lokale vedligeholdelsesvejledere, der kan sættes i spil på alle fire institutioner på tværs af centeret og hvis opgave er at vedligeholde og udvikle personalets konflikthåndteringskompetencer.

Nærumgård

Tilbuddet er forsat den institution, der tegner sig for det største antal magtanvendelser blandt de fire institutioner i Center for Børn med Handicap. Halvdelen af magtanvendelserne fordeler sig på to børn ud af de 14 børn på institutionen. Børnene på Nærumgård er kendetegnet ved lavt kognitivt udviklingsniveau samt stærk påvirkning af autisme.

Socialpolitik og Udvikling
Bernstorffsgade 17
1577 København V

EAN-nummer
5798009683052

Magtanvendelserne på Nærumgård opstår typisk, når børn og unge, som følge af frustration bliver selvskadende eller udadreagerende mod andre børn eller personale.

Svanehuset

Der er sket et fald i magtanvendelser i Svanehuset sammenholdt med 2020. I 2020 oplevede Svanehuset en markant stigning i magtanvendelser, hvilket kan kobles direkte til Covid-19, hvor der under første bølge blev udført en del podninger af børnene, som medførte sundhedsfaglige magtanvendelser. Personalet har med tiden draget mange erfaringer i relation til pandemien og kan hermed også i langt højere grad håndtere situationer, så disse magtanvendelser undgås.

Elmehuset og Baunegården

Elmehuset og Baunegården har begge haft stigninger i antal magtanvendelser i år. Elmehuset har den største stigning i magtanvendelser. Otte ud af Elmehusets elleve magtanvendelser fordeler sig på to børn. Baunegården oplever ligeledes en stigning i magtanvendelser, hvor mere end halvdelen af de 14 magtanvendelser knytter sig til et enkelt barn.

Øvrige magtanvendelser

Aflastningsområdet er ikke omfattet af Lov om Voksenansvar, hvorfor der ikke er lovhjemmel til magtanvendelser foretaget i aflastningsregi (Elmehuset), og derfor karakteriseres disse altid som magtanvendelser i øvrigt. Socialtilsynet er bekendt med problematikken omkring manglende hjemmel til magtanvendelser i aflastningsregi og har løbende dialog om det med Borgercenter Handicap.

Derudover har der været syv magtanvendelser på en ung over 18 år, der i en periode stadig boede på Nærumgård. Disse falder derfor uden for Voksenansvarsloven. Øvrige seks magtanvendelser vedrører indgreb foretaget i forbindelse med Covid-19-test og andre sundhedsfaglige situationer.

Borgercenter Handicap - Voksenområdet

Der har de seneste tre år været i fald i antallet af magtanvendelser fra 384 i 2018 til 171 i 2020. I 2021 er antallet imidlertid steget massivt. Dette skyldes registrering og indberetning af påsætning af stofseler på borgere, der ikke kan samtykke.

Hvis man ser bort fra to tilbud i Center for Omsorg og Specialpædagogik (COS), tegner der sig generelt et billede af, at antallet af magtanvendelser fortsat falder. Antallet af magtanvendelser i 2021, rensset for stofsele påsætning, er 154. I 2020 var det 171 og i 2019 var det 308.

Stofseler og registrering

Stofseler anvendes til at spænde en person fast til kørestol eller andet hjælpemiddel, seng, stol eller toilet for at forhindre fald, når der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv for væsentlig personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet. Der er ikke tale om større anvendelse af stofseler, men om en ny registreringspraksis, idet Socialtilsynet har strammet op på praksis efter den seneste ændring af magtanvendelsesreglerne i 2020.

Personalet skal registrere det som en magtanvendelse, hver gang en stofsele sættes på, hvis en borger ikke samtykker i den konkrete situation. Hidtil har man gjort brug af forhåndsgodkendelser og derfor kun registreret og indberettet en påsætning, hvis en borger i situationen har givet udtryk for ikke at ønske stofselen. Da borgere forflyttes flere gange i løbet af et døgn, kan der blive tale om mange registreringer, og da hver påsætning tæller som en magtanvendelse, stiger tallet hurtigt.

I januar 2021 udførte Socialtilsynet et tilsynsbesøg på Lynghuset, hvor de påpeger, at brugen af bløde bespændinger, ikke indberettes som beskrevet i lovgivningen.

Efter tilsynsbesøget går Center for Omsorg og Specialpædagogik i gang med at undersøge, hvordan de bedst kan følge den nye registreringspraksis. Her begynder de at udvikle et kommunikationspas, der skal kunne bruges, i stedet for en registrering af magtanvendelser. Lynghuset begynder, som det eneste tilbud, at registrere påsætning af stofseler som magtanvendelse i august 2021.

I løbet af efteråret 2021 indfører centeret kommunikationspasset til de enkelte borgere på opfordring fra Socialtilsynet efter tilsynsbesøget i januar 2021. Kommunikationspasset blev udarbejdet med afsæt i den konkrete borgers adfærd, signaler, lyde og skulle gøre medarbejderen bedre i stand til at forstå borgerens tegn mv., der kunne tolkes som et samtykke. Var der samtykke til den forhåndsgodkendte stofsele, skulle der ikke ske registrering af en magtanvendelse. Dermed fik medarbejderen et redskab til at kunne aflæse, om en borger samtykkede til at få sat sin stofsele på. Modsat hvis en borger var helt passiv, kunne der ikke aflæses et samtykke, og magtanvendelsen skulle registreres.

Der sker derfor en stigning i antallet af registreringer af magtanvendelser i august 2021, grundet den nye praksis. Hen over efteråret 2021, falder antallet af magtanvendelser imidlertid igen, da kommunikationspasset indføres og implementeres mere i arbejdet med stofseler. Dette er afspejlet i statistikken, der falder hen mod december.

Det er dog i foråret 2022 blevet meldt ud af Socialtilsynet, at en kommune fortsat skal registrere påsætning af stofsele som en magtanvendelse, selvom der anvendes kommunikationspas.

Center for Omsorg og Specialpædagogik

Der er sket en stigning i antallet af magtanvendelser, hvilket blandt andet kan skyldes øget fokus på gennemgang af reglerne for brug af magt på samtlige tilbud, da der har været stor medarbejderomsætning. Der har været tre magtanvendelser, der falder under kategorien indgreb foretaget uden hjemmel. To af disse ud fra et ønske om at sikre borgerens sundhed og dermed for at overholde omsorgspligten.

Center for Autisme og Specialpædagogik

I Center for Autisme og Specialpædagogik (CAS) er antallet af magtanvendelser faldet fra 100 i 2020 til 64 i 2021. CAS har de seneste år arbejdet ud fra et neuropædagogisk perspektiv, hvor medarbejderne løbende har modtaget efteruddannelse og dermed er blevet bedre rustet til at bruge tilgangen i deres arbejde med borgerne. Tilgangen indebærer en bedre forståelse for borgeren og dennes udfordringer. I tilgangen ligger også en ikke-konfronterende praksis, som betyder, at medarbejdere hellere trækker sig, end går ind i konflikten.

Musvågevej tegner sig for de fleste magtanvendelser i 2021, i alt 25, heraf 18 på Musvågevej Nord. Der er 18 indberetninger på én borger.

Af de i alt 64 magtanvendelser i 2021 er de 50 akutte fastholdelser, hvilket er et betydeligt fald fra 93 i 2020. Der har i alt været 11 magtanvendelser uden hjemmel i serviceloven. De fleste er sket ved akutte hospitalsbesøg.

Center CAMPO

I Center CAMPO har der været en stigning på syv magtanvendelser fra 28 i 2020 til 35 i 2021. Otte af disse har været som følge af borgere på Fredskovsvej, der midlertidigt skulle flytte i pavilloner grundet renovering. Der var derfor tale om flytning uden samtykke (servicelovens § 129).

Borgercenter Voksne - Udsatte

På udsatteområdet i Center for Udsatte Voksne og Familier (CUVF) har der de seneste år været udvidet fokus på brugen af magtanvendelser. Antallet af indberettede magtanvendelser er derfor faldet markant. I 2021 har der i alt været tre magtanvendelser på udsatteområdet. En væsentlig årsag er bl.a. low arousal-tilgangen, hvilket betyder, at personalet lærer at træde ud af konflikter. I meget opkørte situationer trækker personalet sig, og politiet bliver tilkaldt til at håndtere situationen, hvis det vurderes som det mest hensigtsmæssige i situationen. Personalet er derfor som udgangspunkt ikke fysiske ved konflikter.

Borgercenter Voksne - Psykiatri

Det samlede antal magtanvendelser på voksen psykiatriområdet er faldet fra 103 i 2020 til 71 i 2021.

På Sundbyhus, som er et botilbud for mennesker, som har psykiske udfordringer og samtidig brug af rusmidler, har et fokus på pædagogisk tilgang kombineret med metoden low arousal-tilgangen været medvirkende til, at der i de seneste år har fundet få magtanvendelser sted.

Der er en stigende tendens til at foretage magtanvendelser i forbindelse med hjælp til personlig hygiejne. Denne type magtanvendelse er en del af omsorgsforpligtelsen for de borgere, som ikke evner at tage vare på egen omsorg. Der er i alt tale om 11 indberetninger hos en enkelt borger på Thorupgården.

Derudover er der flere indgreb efter straffelovens regler om nødret (straffelovens § 14). På Rønnebo, hvor der er i alt 26 indberetninger, er de fleste foretaget ved en enkelt borger.

Borgercenter Børn og Unge

I Borgercenter Børn og Unge er der et fald på 279 magtanvendelser i 2021 sammenlignet med 2020. Antallet af unikke børn og unge, der er sket magtanvendelse over for, er ligeledes faldet fra 164 børn og unge i 2020 til 160 unge i 2021.

For fire institutioner er der sket en stigning i antallet af magtanvendelser. To af dem har haft markante stigninger. Det drejer sig om VIFU Døgn og Ungehuset Emdrup. På begge institutioner er stigning af magtanvendelser sket i kategorien *undersøgelse af person og/ eller opholdsrum*. Det er vurderingen, at stigningen skal ses i relation til, at institutionerne har haft fokus på at opretholde et stoffrit miljø, og de derfor har foretaget flere systematiske person- og rumundersøgelser ved mistanke om indtagelse af stoffer.

Helt generelt ses det største antal indberettede magtanvendelser i Center for Udsatte og Kriminalitetstruede Unge (CUKU), som både den sikrede institution Sønderbro og VIFU Døgn er en del af. CUKU står for næsten 70 % af alle indberettede magtanvendelser i 2021. Dette skyldes både den sikrede institution, hvor der er øget adgang til at undersøge de unge i forbindelse med besøg og eksterne aktiviteter, men også centerets målgruppe, som ofte har et rusmiddelforbrug.

Sønderbro

Sønderbro er en sikret institution under CUKU og står med 222 magtanvendelser for den største andel på børne- og Ungeområdet i 2021. Der var 384 magtanvendelser i 2020 – altså et fald i 2021 på 162 magtanvendelser i forhold til 2020. Det er er det største fald af magtanvendelser på børne- og ungeområdet i 2021.

En sikret institution adskiller sig fra andre døgninstitutioner ved, at yderdøre og vinduer altid er aflåst, og institutionens område er indhegnet, så de unge ikke kan forlade området. Sønderbro har 18 pladser, men oplever større gennemstrømning end andre døgninstitutioner, da mange af pladserne optages af varetægtsfængslede unge, og fordi der er varighedsbegrænsning på socialretlige anbringelser efter serviceloven.

Det høje antal magtanvendelser på Sønderbro skyldes udover instituttype, at Sønderbro også har haft et større antal unge med psykiatriske problemstillinger, hvilket også har haft indvirkning på antallet af magtanvendelser.

Det største fald af magtanvendelser er sket i kategorien *undersøgelse af person og/eller opholdsrum*, hvor tallet er faldet fra 257 i 2020 til 162 magtanvendelser i 2021. Et fald på 95 magtanvendelser. Det vurderes, at faldet skyldes færre automatiserede undersøgelser, grundet skærpet fagligt fokus. Derudover har pladserne i højere grad været belagt af sociale anbringelser end af varetægtsfængslede, hvilket har ført til en lavere gennemsnitsalder blandt beboerne og derfor et mindre behov for at lave person- og rumundersøgelser.

VIFU Døgn

Døgninstitutionen VIFU Døgn under CUKU har den største stigning i antal magtanvendelser i 2021. Antallet af magtanvendelser er steget fra 42 i 2020 til 118 og ses primært i kategorien *undersøgelse af person og/eller opholdsrum*.

Institutionens primære målgruppe er kriminalitetstruede unge og unge med emotionelle vanskeligheder og flere problemstillinger, herunder hashforbrug. Stigningen af magtanvendelser ses bl.a. også på baggrund af et ønske om at opretholde et stoffrit miljø på institutionen.